

# บทที่ 1

## บทนำ

### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกิจกรรมสำคัญในการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ อันเป็นปัจจัยหลักที่จะส่งผลถึงการพัฒนาประเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งทางร่างกาย อารมณ์และสติปัญญา ช่วยให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ รู้จักคิด หาวิธีในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กำลังเผชิญอยู่ นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ของบุคคลให้เจริญงอกงาม และเป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์เพื่อให้บุคคลดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสามารถพัฒนาตนเอง สังคม และประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในการจัดการศึกษาจึงต้องอาศัย แนวความคิด หลักการ และสาระสำคัญต่าง ๆ จากศาสตร์ หลายสาขาโดยมีการบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุ ตามเป้าหมายที่วางไว้ (กระทรวงศึกษาธิการ . 2545 : 1)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีเจตนารมณ์กำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลก็เพื่อให้สถานศึกษาเป็นอิสระคล่องตัวสามารถบริหารจัดการศึกษา ในสถานศึกษาได้สะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพตามหลักการกระจายอำนาจให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ภายใต้การบริหารจัดการแบบองค์รวมที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (All for Education) มีการนำรูปแบบการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - based Management หรือ SBM) มาใช้โดยมุ่งหวังให้การบริหารจัดการศึกษามีลักษณะเบ็ดเสร็จที่สถานศึกษา ในการศึกษางานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1) ซึ่งการบริหารวิชาการหมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุดอันได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหาวิชาหลักที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และรวมถึงการอบรมศีลธรรมจรรยา และความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดี (กระทรวงศึกษาธิการ . 2546 : 32 - 38) การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง งานที่โรงเรียนจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นการบริการหน่วยงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สามารถดำเนินไปตามจุดมุ่งหมายหรือคอยสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนิน

การไปสู่เป้าหมายที่กำหนดด้วยความราบรื่น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 39) การบริหารงานบุคคล หมายถึง กระบวนการดำเนินงานที่ผู้บริหารได้ใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการพิจารณาบุคคล เพื่อสรรหา บรรจุแต่งตั้ง ให้บุคคลที่มีความสามารถ มีความเหมาะสมเข้ามาทำงานในหน่วยงานและขณะปฏิบัติงาน ได้มีการดำเนินการในการจัดทำประวัติ การพัฒนาและการบำรุงรักษาบุคคล เพื่อให้บุคคล สามารถปฏิบัติงานได้เต็มความสามารถ มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน รวมทั้งการให้ผู้ที่พ้นจาก การงานสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 51)

งานวิชาการจัดว่าเป็นงานหลักของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะจุดประสงค์อันดับแรกในการก่อตั้ง โรงเรียนขึ้นมาก็เพื่อการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาเด็กนั่นเอง (นงเยาว์ ชาราศรีสุทธิ . 2530 : 8) การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่ เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผนปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนคู่มือการจัดชั้นเรียน การจัดตารางสอนตารางเรียน ควบคุมดูแลเกี่ยวกับหลักสูตรและ จุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนควบคุมดูแลเกี่ยวกับหลักสูตรอุปกรณ์ การเรียนการสอน คู่มือการจัดชั้นเรียน การจัดตารางสอนตารางเรียน การพัฒนาครูโดยการอบรม นิเทศการศึกษา การเผยแพร่วิชาการสู่ชุมชน การวัดประเมินผลการเรียนและการประเมินมาตรฐาน โรงเรียน เพื่อปรับปรุงคุณภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น(กิติมา ปรีดีดิลก. 2532 : 47) ดังนั้นการ บริหารงานวิชาการในสถานศึกษาจึง หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของ สถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและเป็นเครื่องชี้วัด ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร ผู้บริหารจึงเป็นผู้นำทางวิชาการการทำงานร่วมกับครู ให้ คำแนะนำและประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิชาการได้รวมถึงการอบรม คุณธรรมจริยธรรมและการประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคติของสังคมเพราะช่วยเหลือพ่อแม่ เพื่อนบ้านและสังคมตามสมควรด้วย ดังนั้น การกิจที่สำคัญที่สุดซึ่งหัวใจของโรงเรียน คือ การบริหารงานวิชาการ (ปรียานุช วงศ์อนุตรโรจน์. 2533 : 1)

หลักการบริหารงานวิชาการมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ส่วน คือ การวางแผนพัฒนาหรือ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ การนำแผน ไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และ ประเมินผลการ ปฏิบัติตามแผน เพื่อตรวจสอบผลการดำเนินงาน (กมล ภู่งประเสริฐ. 2544 : 7) ซึ่งขอบข่ายและ ภารกิจงานวิชาการการบริหารงาน โรงเรียนนิติบุคคล ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร โรงเรียน 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนา

แหล่งเรียนรู้ 7) การเทศการศึกษ 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับโรงเรียนอื่น 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุวชน หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 32 - 38)

บุคคลที่สำคัญและมีบทบาทต่อการที่จะให้นักเรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อผู้เรียน ผู้บริหารโรงเรียน ควรจะรับผิดชอบในฐานะที่เป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครู ให้คำแนะนำแก่ครูและประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน (นาครินทร์ คำรัมย์. 2549 : 79) นอกจากนี้ (ชาติรี ไตรยราช. 2544 : 85) กล่าวว่าวัตถุประสงค์หลักสำคัญของโรงเรียน คือ การพัฒนางานวิชาการหรือกล่าวง่าย ๆ คือ ผลการเรียนรู้ การสอน ปัจจัยการบริหาร ด้านอื่น ๆ ที่จัดให้มีในโรงเรียนก็เพื่อสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้การสอนที่ดี ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาจะต้องเข้าใจและตระหนักในภาระหลักของตน ต้องเอาใจใส่ในการจัดวิชาการให้ดีที่สุด

การบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายภารกิจและแนวทางปฏิบัติ ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจแนวปฏิบัติมาให้สถานศึกษานั้น จึงเป็นแนวทางอีกแนวทางหนึ่ง ที่สถานศึกษาจะสามารถพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้น โดยมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การกำกับติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เป็นอำนาจและหน้าที่โดยตรงในการบริหารและการจัดการศึกษาและพัฒนาสาระของหลักสูตรทางการศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบ โดยความร่วมมือของสถานศึกษา พัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และพัฒนางานด้านวิชาการเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนร่วมกับสถานศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจแนวปฏิบัติงานบริหารวิชาการตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการ ซึ่งสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษา แต่ละพื้นที่ แต่ละจังหวัด เช่น เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดครู อยู่ไกลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา งานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป และบางงานของขอบข่ายและภารกิจ ผู้อำนวยการสถานศึกษารองผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูยังขาดความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติได้ จึงเป็นปัญหาต่อการดำเนินงานบริหารวิชาการของสถานศึกษาขนาดเล็ก แต่เพื่อให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน จึงให้มีการประเมินคุณภาพเป็นตัวกำกับ โดยให้สถานศึกษากำหนดหลักเกณฑ์การประเมิน ด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา มีการประเมินผลระดับสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (โชคชัย สุกุลทอง. 2548 : 2 - 3)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 มีจำนวนสถานศึกษาในสังกัด 231 โรงเรียน จำแนกเป็น โรงเรียนสังกัดของรัฐ 216 โรงเรียนและ โรงเรียนสังกัดเอกชน 15 โรงเรียน ในจำนวนสถานศึกษาในสังกัดมีโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา จำนวน 77 โรงเรียน หรือคิดเป็นร้อยละ 33.33 และมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งในปีการศึกษาที่ผ่านมา ปัญหาครู ขาดแคลน และสื่อเทคโนโลยีทันสมัย ครูไม่ครบชั้น งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่าย ด้านสาธารณูปโภค ประกอบกับนักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจนไม่สามารถ ส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาให้บุตรหลานและปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็ก ขาดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา นักเรียนขาดโอกาสในการได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และ ครูวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดกรอบขอบข่ายงานวิชาการจากเอกสารคู่มือการบริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 33) เพื่อนำผลจากการศึกษาวิจัย นี้เสนอต่อผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อจะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มี คุณภาพยิ่งขึ้น

#### ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาในการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

#### สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงาน วิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 แตกต่างกัน

2. ผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3 แยกต่างกัน

### ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ดังนี้

1. ทำให้ทราบ ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3
2. ทำให้ได้ข้อมูลสำหรับ ผู้บริหาร โรงเรียน ในการวางแผนและพัฒนาการบริหารงาน วิชาการ ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3
3. ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์เขตอื่น ๆ นำไปประกอบพิจารณาให้แนวทางส่งเสริมสนับสนุนการบริหารงาน วิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดต่อไป

### ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานูริรัมย์ เขต 3 ครั้งนี้ ประกอบด้วยเนื้อหาการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่างและตัวแปร ที่ศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้ยึดกรอบแนวคิดขอบข่ายงานวิชาการ ตามคู่มือ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน . 2552 : 6 - 7) ใน 12 ด้าน ดังนี้

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

1.7 การนิเทศการศึกษา

1.8 การแนะแนวการศึกษา

1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา

1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

1.12 การสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่จัด

## 2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวนทั้งสิ้น 77 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางสำเร็จรูปของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 66 โรงเรียน ซึ่งในแต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 2 คน ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน และครู วิชาการ รวมทั้งสิ้น จำนวน 132 คน แล้วสุ่มกลุ่มย่อย ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูวิชาการ โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 101)

## 3. ตัวแปรที่ศึกษา

### 3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ตำแหน่งหน้าที่ แบ่งเป็น

3.1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

3.1.1.2 ครูวิชาการ

3.1.2 ประสบการณ์การทำงาน แบ่งเป็น

3.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

3.1.2.2 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก แบ่งออกเป็น 12 ด้าน

ดังนี้

3.2.1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.2.2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.2.2.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

3.2.2.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2.2.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.2.2.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

3.2.2.7 การนิเทศการศึกษา

3.2.2.8 การแนะแนวการศึกษา

3.2.2.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา

3.2.2.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

3.2.2.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

3.2.2.12 การสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และ

สถาบันที่จัดการศึกษา

### นิยามศัพท์เฉพาะ

**1. ปัญหาการบริหารงานวิชาการ** หมายถึง อุปสรรคและข้อขัดข้องต่าง ๆ ที่ทำให้งานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้วัดได้จากความเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และครูวิชาการ โดยได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 12 ด้าน ดังนี้

**1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา** หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและสาระการเรียนรู้ การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร การปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

**1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้** หมายถึง การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

**1.3 การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน** หมายถึง การปฏิบัติงานวิชาการ การกำหนดระเบียบแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น และพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน



**1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา** หมายถึง การพัฒนาคุณภาพงานวิชาการแต่ ละกลุ่มสาระการเรียนรู้การเผยแพร่ผลงานการวิจัย ผลงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครั วองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่น

**1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา** หมายถึง การปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีในกระบวนการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน การจัดหาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อ ใช้ในการเรียนการสอน

**1.6 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้** หมายถึง การสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษาและเขตพื้นที่ การศึกษาใกล้เคียง จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้จัดทำเอกสาร แหล่งเรียนรู้ ส่งเสริม สนับสนุนให้ครู ใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

**1.7 การนิเทศการศึกษา** หมายถึง การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ สนับสนุน ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา การประเมินผลการ จัดระบบกระบวนการ นิเทศ การประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและ กระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

**1.8 การแนะแนวการศึกษา** หมายถึง การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพ ภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตาม และประเมินผล การจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ และ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนว การศึกษากับสถานศึกษา หรือเครือข่ายแนะแนว ภายในเขตพื้นที่การศึกษา

**1.9 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษา** หมายถึง การควบคุมคุณภาพการ ตรวจสอบสอบคุณภาพ และการประเมินคุณภาพ ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา และหลักในกระบวนการประกันคุณภาพภายใน เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็น ระบบต่อเนื่อง

**1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน** หมายถึง การศึกษาสำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้มีความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น การส่งเสริมให้ ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม วิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดย



บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน

**1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น** หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษาเหมือนกันเพื่อ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาชุมชนและโรงเรียนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

**1.12 การสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่จัดการศึกษา** หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการ จัดการศึกษารวมทั้งของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริม ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัด การศึกษาอบรมมีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา

**2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3** หมายถึง หน่วยงานทางการ ศึกษาของจังหวัดบุรีรัมย์ มีภารกิจ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนระดับ ประถมศึกษา ประกอบด้วยโรงเรียนในสังกัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ อำเภอนางรอง อำเภอปะคำ อำเภอหนองกี่ อำเภอหนองหงส์ อำเภอโนนสุวรรณ อำเภอโนนดินแดง อำเภอละหานทราย และ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

**3. โรงเรียนขนาดเล็ก** หมายถึง สถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนทุกระดับชั้นต่ำกว่า 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 จำนวน 77 โรงเรียน

**4. ผู้บริหารโรงเรียน** หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาราชการในตำแหน่ง ดังกล่าว ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

**5. ครูวิชาการ** หมายถึง ข้าราชการครูที่ทำหน้าที่ครูวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

**6. ประสบการณ์การทำงาน** หมายถึง ช่วงเวลาการดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหาร และครูใน โรงเรียนนับตั้งแต่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งจนถึงปัจจุบัน เศษเกิน 6 เดือนให้นับเป็นหนึ่งปี ซึ่งแบ่งเป็น ต่ำกว่า 10 ปี และตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

**7. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ** หมายถึง ข้อเสนอแนะหรือวิธีการที่ได้จาก การสอบถามผู้บริหาร โรงเรียนและครูวิชาการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานวิชาการในด้านต่าง ๆ